

Lekcja 4

27 lipca

Miłosierdzie i sprawiedliwość w *Księdze Psalmów* i *Księdze Przysłów*

PRZEGLĄD

Muzyka jest środkiem wspomagającym zapamiętywanie. Najłatwiej nauczyć się alfabetu śpiewając go. Podobnie najłatwiej zapamiętuje się wersety *Pisma Świętego*, kiedy napisze się do nich melodię. Psalmista dobrze rozumiał to powiązanie pamięci z muzyką, Bożego przesłania z melodią jako środkiem służącym przekazywaniu prawdy.

Nic dziwnego zatem, że woła nie i prośby o Boże miłosierdzie i sprawiedliwość są wyrażane w pieśniach zapisanych w *Księdze Psalmów*. W tych natchnionych słowach znajdujemy wyrazy gorliwej tęsknoty i pragnienia Bożej obecności. Znajdujemy gorliwe modlitwy i święte pieśni radości, gniewu z powodu niesprawiedliwości, a także chwały, skruchy, zaufania, a nawet zmagania wierzących z poczuciem rozpacz. Te modlitwy i pieśni są wyrażone w pięknych, natchnionych słowach.

Także w *Księdze Przysłów* znajdujemy podobne tematy i wezwania do polegania na sprawiedliwości i miłosierdziu Boga. Przy pomocy moralizatorskich maksym i aforyzmów ukazana jest nam chwała Bożej mądrości. W ten sposób Bóg oświeca swój lud swoimi wskazówkami, wyrażając współczucie dla wykluczonych, uciskanych i zmarginalizowanych.

W tej lekcji zwrócimy uwagę na pieśni nadziei dla uciskanych oraz potrzebujących miłosierdzia i sprawiedliwości.

CELE NAUCZYCIELA

- Wezwij uczestników lekcji do przyjrzenia się Bożemu współczuciu i sądowi Boga na korzyść tych, którzy cierpią.
- Zaprosz uczestników lekcji do wsłuchania się w *Psalmie 82* w błagalne słowa tych, których pozbawiono głosu, wołających do Boga o interwencję dla nich, kiedy ziemskie sądy nie chcą usłyszeć ich wołania.
- Omów zasady sprawiedliwego panowania, do których przestrzegania zobowiązał się król Dawid.
- Zaprosz uczestników lekcji do stosowania tych zasad w mniejszym, bardziej ograniczonym kręgu ich wpływu.
- Upewnij uczestników lekcji, że Bóg podtrzyma i wybawi uciskanych i pokrzywdzonych.
- Podkreśl fakt, iż Bóg wzywa nas do współdziałania w Jego działaniach.
- Zainspiruj uczestników lekcji do naśladowania Boga.
- Kiedy dążymy do zrozumienia kwestii sprawiedliwości i miłosierdzia, staraj się wraz z uczestnikami lekcji odpowiedzieć na pytanie: Dlaczego istniejemy i dlaczego istnieje Kościół?

KOMENTARZ

Tekst biblijny: Król Dawid był jedynym człowiekiem, o którym Bóg powiedział: „mąż według serca mego” (Dz 13,22). Ale Dawid nie był bez grzechu. Dopuszczył się cudzołóstwa z Batszebą, grzesząc straszliwie przeciwko niej, następnie doprowadził do śmierci jej męża Uriasza. W odpowiedzi na to prorok Natan przyszedł do króla i opowiedział historię o bogaczu, który odebrał biedakowi jedyną owieczkę.

Wyrok Dawida zapisany w 2 Sm 12,5-6, wydany na niegodziwca z przypowieści Natana, był taki, iż człowiek ten zasługuje na śmierć, a wcześniej odda w czwórmasób to, co zagarnął. Kiedy Dawid zrozumiał, że to on postąpił jak ów niegodziwiec, nie usprawiedliwiał się. Jego reakcja była prosta i bezpośrednia: „Zgrzeszyłem wobec Pana” (2 Sm 12,13).

Przewodnik dla nauczycieli

Dawid okazał głęboką skruchę. W wyniku tego Bóg okazał mu równie głębokie miłosierdzie, gdyż Dawid nie musiał umrzeć za swój grzech, a Bóg pozwolił mu zachować panowanie nad Izraelem. Jednak miłosierdzie Boga okazane Dawidowi nie wyeliminowało skutków jego czynów, w tym śmierci czterech jego synów [1. Syn Dawida i Batszeby zmarł wkrótce po urodzeniu (2 Sm 12,13-19); 2. Amnon został zamordowany na rozkaz jego przyrodniego brata Absaloma (2 Sm 13,28-29); 3. Absalom został zabity przez Joaba (2 Sm 18,9-15); 4. Adoniasz został skazany na śmierć przez Salomona (1 Krl 2,19-25)].

Pod wpływem doświadczeń związanych z upadkiem i późniejszą skruchą Dawid napisał *Psalm 51*, jeden z najbardziej poruszających psalmów. Wyraził w nim wyrzuty sumienia i skruchę. Dawid prosił Boga o przebaczenie i okazanie miłosierdzia: „Zmiłuj się nade mną, Boże, według łaski swojej (...). Ja bowiem znam występki swoje i grzech mój zawsze jest przede mną” (Ps 51,3.5).

Do omówienia w klasie: Dlaczego Bóg okazał tak wielkie miłosierdzie Dawidowi, a jednak dopuścił konsekwencje jego grzechu? Jak miłosierdzie i sprawiedliwość wiążą się ze sobą?

Tekst biblijny i ilustracja: „Ratujcie biedaka i nędzarza, Wyrwicie go z ręki bezbożnych! (...) Powstań, Boże, osądź ziemię!” (Ps 82,4.8).

Księga Psalmów świadczy, że ludzie zmagają się ze zrozumieniem sensu niesprawiedliwości i nierówności w świecie (zob. np. Ps 73). Liczne, nieustające i bezsensowne tragedie na całym świecie sprawiają, że ludzie zdają sobie pytania: Dlaczego niewinni cierpią z rąk złych ludzi? Dlaczego Bóg nie zapobiega przemocy? Kiedy skończą się ucisk i przemoc, skoro wydają się przybierać na sile?

W samych Stanach Zjednoczonych w ciągu 17 miesięcy - od wiosny 2016 roku do jesieni 2017 roku nastąpiły trzy szczególnie brutalne zbiorowe zabójstwa:

- 5 listopada 2017 roku uzbrojony człowiek wszedł do niewielkiego kościoła w Sutherland Spring w Teksasie i zastrzelił 26 osób, a 20 ciężko ranił.

- 1 października 2017 roku w Las Vegas w stanie Nevada mężczyzna otworzył ogień z pokoju hotelowego na 31 piętrze. Strzelał do wielkiego tłumu zebranego podczas koncertu pod gołym niebem. Zabił 58 osób i ranił 500. Ta zbrodnia była największą tego typu w Stanach Zjednoczonych.

- 12 czerwca 2016 roku mężczyzna zabił 49 osoby i ranił ponad 50 innych w klubie nocnym w Orlando na Florydzie.

Poproś uczestników lekcji o przeczytanie na głos Ps 73,2-16 i Ps 82. Czego uczą nas te psalmy o smutnej rzeczywistości ucisku i niesprawiedliwości w świecie?

Zakończ dyskusję odczytaniem pozostałej części Ps 73. W wersecie 17 psalmista mówi, że nie rozumiał, dlaczego bezbożnym się powodzi, póki nie udał się do świątyni Bożej i nie zrozumiał, jaki jest ich koniec. Jak nauka o świątyni, powiązana z nauką o sądzie, na którym musimy odpowiedzieć za nasze życie, pomaga nam we właściwy sposób patrzeć na rzeczywistość z jej niesprawiedliwością i nierównością? Przeczytaj także 1 Kor 4,5 i 2 Tes 1,3-10. Jak te fragmenty wraz z Ps 73 pomagają ci zrozumieć Bożą sprawiedliwość i niesprawiedliwość tego świata? (Do dalszego studium przeczytaj *Księgę Habakuka*).

Ilustracja: Ps 146,7-9 opisuje działania Boga. Jako Jego lud jesteśmy wezwani do współdziałania z Nim.

W świetle tego psalmu rozważ następującą sytuację. Pewien pastor co roku organizował wyjazd szkoleniowy dla przywódców zboru. Podczas ostatniego z takich wyjazdów zmagali się oni z dwoma pytaniami:

1. Jak Bóg działa w naszej społeczności?
2. Gdzie i jak Bóg pragnie zaangażować nas w Jego działania?

Jeśli uczestnicy lekcji są liczni, podziel ich na mniejsze grupy i poproś, by spróbowali odpowiedzieć na te dwa pytania. Jak możecie współdziałać z Bogiem w tym, co On czyni w waszej społeczności przez innych ludzi i organizacje? Wymieńcie dobre działania, które są podejmowane w społeczności, w której znajduje się wasz zbor. Zapytaj uczestników lekcji, jak zbor może się przyłączyć do tych działań, które już są prowadzone. Spróbujcie zarysować plan działania. Jeśli nie

wiecie, co dzieje się w lokalnej społeczności, spotkajcie się z jej przywódcami. Zapytajcie ich, co jest czynione dla mieszkańców okolicy i jak zbór może w tym pomóc.

Pociąg ruszył z dużego dworca kolejowego, a konduktor zaczął sprawdzać bilety. Spojrzał na bilet pierwszego pasażera i powiedział:

- Kolego, wsiadłeś do niewłaściwego pociągu!
- Ale pański kolega powiedział mi, że to mój pociąg.

Konduktor postanowił sprawdzić, dlaczego kolega udzielił niewłaściwej informacji, a wtedy okazało się, że to on wsiadł do niewłaściwego pociągu! (Autor nieznan, *Sermon Illustrations*, <http://www.sermonillustrations.com/a-z/l/leadership.htm>).

Do omówienia w klasie: Kiedy lider jest zagubiony, jak ci, którzy za nim podążają, mają znaleźć właściwą drogę? Jak król Dawid, pomimo skutków jego grzechu wobec Batszeby i Uriasza, wrócił na właściwą drogę i panował sprawiedliwie i miłosiernie? Przeczytaj Ps 101 wraz uczestnikami lekcji.

Tekst biblijny: Na podstawie pism Johna Stotta pewien obrońca sprawiedliwości i miłosierdzia przedstawił obraz ubogiego zawarty w *Księdze Przysłów*. Ten obraz człowieka ubogiego jest oparty na trzech wersetach z *Księgi Przysłów*: Prz 14,31; 29,7; 31,8. Jeśli to możliwe, kilka dni przed lekcją przydziel po jednym z tych wersetów wybranym uczestnikom lekcji i poproś, by przygotowali komentarz na temat tego, co ten werset oznacza dla nich. Poproś, by przedstawili komentarz podczas lekcji.

1. Prz 14,31: „Kto gnębi nędzarza, lży jego Stwórcę; lecz czci go ten, kto lituje się nad biednym”.

Nasza postawa wobec Boga jest odzwierciedleniem naszej postawy wobec ubogiego, i odwrotnie - nasza postawa wobec ubogiego jest odzwierciedleniem naszej postawy wobec Boga. *Człowiek ubogi ma nadaną mu przez Boga godność i nieocenioną wartość. Weź ze sobą mocno zużyty banknot i pokaż go klasie. Zapytaj: „Ile jest wart ten banknot? Czy jest wart mniej dlatego, że jest zmięty i wyblakły?”.*

2. Prz 29,7: „Nabożny [sprawiedliwy] zajmuje się [zna] sprawą [prawem] ubogich, lecz bezbożny w ogóle na nią nie zważa [nie rozumie]”.

Przeczytajcie ten werset razem, kładąc nacisk na *nabożnego [sprawiedliwego]*, następnie na *zajmowanie się*, a w końcu na *prawo* ubogich. Omów znaczenie tych pojęć w praktyce. Jak werset ten objaśnia, co znaczy być sprawiedliwym albo bezbożnym?

Przeczytaj w klasie 2 Kor 8,13-14. Zwróć uwagę, że dwukrotnie w tym fragmencie występuje kwestia równości. Greckie słowo *isoteis* jest użyte tu w znaczeniu równości, a może oznaczać także *uczciwość* czy *prawość*, które muszą być stosowane wobec wszystkich ludzi. Pokaż ilustrację przedstawiającą wagę jako symbol sprawiedliwości, by zilustrować pojęcie równości zrównanej z *prawością*.

3. Prz 31,8: „Otwórz swoje usta w obronie niemego i w sprawie wszystkich opuszczonych!”.
- Biblia gdańska* trafnie oddaje ostatnią część tego wersetu: „Otwórz usta swe za niemym w sprawie wszystkich osądzonych na śmierć”.

Te werset wyraźnie przedstawia trzecią cechę biblijnego obrazu człowieka ubogiego - *ubodzy są bezsilni i nie mają głosu*. Jak my jako Kościół możemy przemawiać w imieniu bezsilnych i nie mających głosu? Jakie miejsce w misji Kościoła zajmuje obrona ubogich i uciskanych? Zwróć uwagę, że Jezus i Duch Święty odgrywają rolę obrońców bezsilnej ludzkości. Zob. J 14,26; 1 J 2,1. Greckie słowo *parakletos* w J 14,26 jest tłumaczone jako obrońca, pocieszyciel lub pomocnik. Występowanie w czyjejs obronie jest cechą Boga, a Jego Kościół powinien odzwierciedlać Jego charakter.

PRAKTYCZNE ZASTOSOWANIE

Przechodząc do praktycznego zastosowania lekcji przedstaw poniższe przykłady i ich praktyczne zastosowanie:

1. Dietrich Bonhoeffer był odważnym obrońcą sprawiedliwości i miłosierdzia, wskutek czego został uwięziony. Z więzienia napisał: „Tu i ówdzie ludzie uciekają przed publicznym zamętem do świątyni prywatnej *cnotliwości*. Ale każdy, kto tak czyni, musi zamknąć usta i oczy na

Przewodnik dla nauczycieli

niesprawiedliwość dziejąca się wokoło” (Dietrich Bonhoeffer, *Letters and Papers from Prison: The Enlarged Edition*, Nowy Jork 1997, s. 5).

Zapytaj uczestników lekcji: Co oznacza dla ciebie powyższe zdanie Dietricha Bonhoeffera? Co wynika z niego dla adwentysty żyjącego w środowisku, w którym przejawiają się niesprawiedliwość i brak miłosierdzia?

2. Aleksander i kilku jego przyjaciół ze zboru na zmianę dyżurowało w schronisku dla bezdomnych. Tam Aleksander poznał Grzegorza. Grzegorz został zwolniony z więzienia.

- Wybacz, że się nie uśmiecham - powiedział, kiedy zaczęli rozmawiać. - Brakuje mi zęba na przedzie po więziennej bójce.

Duch Święty pobudził Aleksandra, by coś zrobić w tej sprawie. Aleksander opowiedział o Grzegorzu w klasie szkoły sobotniej i dentyście, który należał do zboru. Wspólnie zebrali fundusze i sfinansowali sztuczny ząb dla Grzegorza. Ten ze łzami wdzięczności oświadczył:

- Nie chcę psuć mojego nowego wyglądu, więc przestałem palić papierosy! Spójrz, Aleksandrze, teraz mogę się uśmiechnąć!

Aleksander doszedł do wniosku, że istnieje związek między szkołą sobotnią a praktycznym współczuciem. Czy i twoja klasa może działać podobnie?